

»Mladostniška pozitivna«, ujeta v glasbo

Vsako pomlad KGBM živi za poseben glasbeni dogodek – skladateljski večer dijakov mariborskega konservatorija. Pričakovanje velikega dogodka in predvsem spodbujanje ustvarjalnosti sta vtkana v celoletno delo mariborskih pedagogov, njihovi dijaki pa vsako leto v predstavitvi svojih del ali pa skladb svojih sošolcev razširjajo in poglobljajo svoje znanje na širokem polju glasbene umetnosti. Na vprašanja o projektu, ki ga vodita, sta nam odgovarjala njegova prva pobudnica prof. Alenka Bervar ter prof. mag. Robert Kamplet, ki je obenem tudi skladatelj.

Koliko je v šolskem sistemu možnosti za ustvarjalnost?

Alenka Bervar:

Kot profesorica solfeggia sem ustvarjalnost zelo pogrešala. Zdaj so sicer neke prenovle, prej pa je bilo res malo prostora. Ideja se mi je porodila, ko sem dijakom za domačo nalogo naročila, naj na podlagi usvojenih novih lestvic napišejo melodijo. In ko sem dobila naloge, sem bila izjemno presenečena, kaj vse zmorejo. In potem so mi začeli prinašati še kompozicije. Ideja je zorela dve do tri leta, da smo lahko pripravili prvi koncert. No, takšen koncert dijakov, kot ga imamo zdaj, pa daleč presega zahteve učnega načrta, kajti to dijaki in profesorji delajo izključno v svojem prostem času. Tam spajajo vse elemente glasbe – ne samo solfeggio in glasbeni stavek, ampak tudi dirigiranje. Od letošnjega leta imamo pri nas tudi dirigiranje, kar gre čudovito v ta projekt ustvarjalnosti in vseh drugih znanj. Iščemo, raziskujemo, povezujemo.

Na vašo šolo pridejo dijaki z raznih glasbenih šol in tako imate verjetno dober pregled nad podajanjem znanja, spodbujanjem ustvarjalnosti. Koliko želje po ustvarjalnosti še ohranijo učenci, ki se vpišejo k vam? Se vam zdi, da nižja glasbena šola to dovolj spodbuja?

Zelo različno. Ne bi pa rada tega spodbujanja ustvarjalnosti vezala na posamezne glasbene šole, ampak bolj na posamezne pedagoge. Imamo namreč učence iz iste glasbene šole, pa je razlika zelo velika. Če pogledamo po odstotkih, koliko dijakov piše, komponira, je to okrog 30 odstotkov, preostali pa rečejo, da ne gre. Ne silimo jih, saj z velikim veseljem sodelujejo pri ustvarjanju skladbe svojega sošolca, ga spodbujajo, pridejo na vajo tudi po celodnevem pouku ali pa zgodaj jutraj.

Ali ste morda opazili, da je to povezano z igranjem na določene instrumente?

Ne. Imeli smo izjemne dijake na vseh instrumentih in tudi pevce.

Kakšne pa so razlike med dijaki na oddelkih jazza in dijaki t. i. klasične usmeritve?

Na šoli imamo tudi na nižji stopnji oddelke jazza in veseli smo, kadar dobimo te jazzovske točke. Na vsakem koncertu pa je najmanj ena tovrstna točka. Pišejo dijaki, ki obiskujejo srednjo stopnjo in ustvarjajo za jazz, ker jih to zanima.

Česa bi si še želeli, da bi prišlo v učnem načrtu do boljših sprememb?

Želela bi si, da bi bili vrnjeni predmeti, ki so nekoč že bili na srednji stopnji. Na primer nauk o inštrumentih. Zdaj dijaki hodijo k posameznim profesorjem in jih sprašujejo, kako se piše za določen inštrument. Dirigiranje pa imamo od letošnjega leta na šoli kot izbirni predmet. Absolutno bi potrebovali oblikoslovje. Delno je ta snov sicer zastopana že v okviru drugih predmetov, ampak bolje bi bilo, če bi imeli samostojni predmet. In potrebovali bi predmet partiturne igre. Zdaj vsi to delamo prostovoljno iz nekega notranjega žara.

Kako vi spodbujate dijake k ustvarjanju?

Robert Kamplet:

Kot skladatelj najbolj z zgledom. Vedo, da se lahko vsako leto predstavijo na koncertu in tako pogosto že med počitnicami razmišljajo o tem, kaj bi napisali. Na predizboru izbireva najboljše skladbe. Imajo svobodo, nikakor jih ne omejujem, da bi morali pisati v določeni zvrsti. Nekateri napišejo šaljivo skladbo, drugi koračnico, spet tretji vključijo sodobno tehnologijo, tudi sintetizatorje zvoka ali pa pišejo za prijatelje in tako pride do nestandardnih zasedb. Sam dela, če je potrebno, popravim, po navadi jih z dijaki harmonsko in oblikovno popestrimo. Ob večjih zasedbah je potrebno še učenje orkestracije. Sicer poskušam v njihove ideje čim manj posegati, da jim ne bi zatrl ustvarjalnega momenta, ter da se lahko mladi ustvarjalci izviro in iskreno izrazijo, saj tako najbolj zažari »mladostniška pozitivna«.

Glede na slišano se mi zdi, da pišejo zelo tradicionalno, večinoma v okviru tonalnosti. Kakšen pa je njihov odnos do avantgarde, do drznejših prijemov?

Ne poznajo še toliko sodobne glasbe ter sodobnih kompozicijskih tehnik. V tonalnosti se znajdejo in to jim je v najstniškem obdobju dovolj.

Večina mladih skladateljev izhaja iz svojega instrumenta, imate pa tudi prave orkestrske partiture ...

V takšnih primerih si večinoma pomagajo z računalniškimi programi. Prinesejo izdelke, napisane z notografskimi programi, in to jim je že prva povratna informacija.

Kako pa se soočajo s plagiaty? Najbrž preposlušajo veliko glasbe, še posebno popularne, filmske ...

Fotografija: Boris B. Voglar

Vsak komponist nosi na začetku poti v sebi določene vzorce, z leti se kali ter očiščuje ob iskanju sebe. S tem, da naj ne bi napisali nečesa podobnega, kot je že, jih ne obremenjujem.

V eni izmed skladb sem slišala elemente folklorne. Koliko pa je sicer to navzoče?

Nekateri uporabijo teme tudi znotraj balkanskih in drugih lestvic ter jih »folklorno« ritmizirajo. Ob takšnih izvedbah zelo uživajo in so sicer glede na navzočnost v manjšini.

Kaj je največja težava?

Včasih mi zaigrajo skladbo na svojem instrumentu in ne vedo, kako bi jo zapisali. Zato jih učim, da najprej zapišejo ideje ter koncept skladbe na papir in jih potem »aranžirajo«.

Kakšen vpliv ima to posvečanje komponiranju na druga področja?

Razmišljanje o kompoziciji vpliva na interpretacijo izvedb tujih del. V tem obdobju se mi zdi, da so instrumentalisti zaradi široke prakse bolj ustvarjalni kot teoretiki. Igrajo zahtevno in široko literaturo v solističnih, komornih in tudi v simfoničnih zasedbah, kar še dodatno spodbuja njihov ustvarjalni duh. Komponiranje ima vpliv na sorodnih, ustvarjalnih področjih, ko je potrebna iznajdljivost.

Veronika Brvar